

УДК 632.754:635.34

В. В. Вільна⁶, аспірант

Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва

**ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ХРЕСТОЦВІТИХ КЛОПІВ В 2013 РОЦІ
НА ЯРИХ КАПУСТЯНИХ І ВИСАДКАХ КАПУСТИ ННВЦ «ДОСЛІДНЕ
ПОЛЕ» ХНАУ ІМ. В. В. ДОКУЧАЄВА**

Ріпак — найбільш поширена олійна культура з родини капустяних. Господарська цінність ріпака ярого полягає в тому, що він є доброю страховою культурою і може вирощуватися в зонах, ризикованих для ріпака озимого, або коли ріпак озимий вимерзає, його площі без великих додаткових витрат пересівають ріпаком ярим. Високі врожаї ріпака забезпечує дотримання всіх елементів технології вирощування, зокрема захисту від шкідливих організмів. Постійний моніторинг фітосанітарного стану посівів цієї культури дає можливість завчасно передбачити ступінь загрози для культури від шкідливих організмів і здійснювати своєчасні захисні заходи.

Дослідження проводили на полях ННВЦ «Дослідне поле» ХНАУ ім. В. В. Докучаєва на посівах ріпака ярого, білої, сизої та чорної гірчиці, рижію ярого, редьки олійної та насінниках капусти протягом усього вегетаційного періоду за загальноприйнятими методиками. Гірчиця чорна, рижій ярий та редька олійна були вперше висіяні на дослідному полі.

Дослідна ділянка поперек посіву була поділена на дві частини. Між посівами олійно-капустяних культур 30 квітня 2013 р. було висаджено 30 рослин насінневої капусти 2-го року після появи сходів ріпака та гірчиці.

Вихід капустяного та ріпакового клопів із місць зимівлі розпочався 19 квітня, першого травня клопи заселили насінники капусти, незважаючи на те, що з'явилися сходи ріпака та гірчиці на 70 %. Третього травня реєстрували парування клопів на насінниках капусти, восьмого травня виявлено першу кладку яєць, масове відкладання яєць — з 10-го травня. У другій декаді травня розпочалося відродження личинок клопів, а з 19-го травня — масове їх відродження. На посівах ріпака ярого капустяного і ріпакового клопів було виявлено тільки 26-го травня, тоді як на висадках капусти вже розвивалися личинки клопів 1–2-го віків.

Від початку заселення насінників капусти до кінця періоду парування капустяних і ріпакових клопів їх чисельність становила від 89 до 167 екз. на 30 рослинах насінників капусти. Найменш уразливими культурами до пошкодження хрестоцвітими клопами виявилися редька олійна та рижій ярий.

Таким чином, завдяки висадженим насінникам капусти, чисельність хрестоцвітих клопів була незначною на олійно-капустяних культурах від початку сходів і майже до повної стиглості насіння.

За допомогою насінників капусти можна контролювати початок заселення хрестоцвітими клопами олійно-капустяних культур для своєчасного захисту посівів від шкідника.

⁶ Науковий керівник: к. б. н., проф. М. Д. Євтушенко